

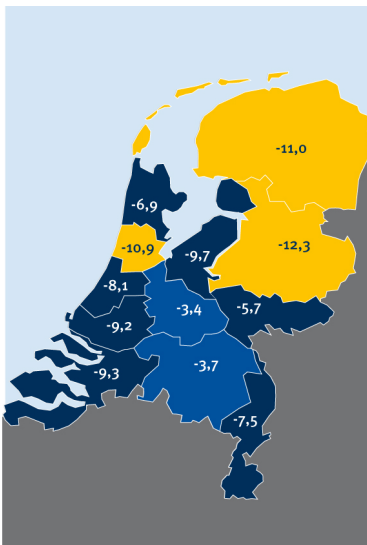
Persbericht

Vertrouwen* ondernemers in West-Brabant en Zeeland nog steeds fragiel Barre weer werkt niet mee aan herstel bedrijven

De extreme winterse weersomstandigheden hebben bij 8% van de bedrijven in West-Brabant en Zeeland effect gehad op de productie of omzet. Dat is twee keer zoveel als begin 2009. Met name de bouw, de vervoerssector en de detailhandel hadden hier last van. De weerproblemen kwamen boven op de vraaguitval, waar nog steeds een derde van de ondernemers mee te kampen heeft. Dit blijkt uit de conjunctuurenquête van de Kamer van Koophandel, samen met VNO-NCW, MKB-Nederland, CBS en EIB. Ondernemers krabbelen volgens de KvK weliswaar een beetje op, maar ze blijven nog op hun hoede.

West-Brabantse en Zeeuwse ondernemers passen zich wel steeds beter aan aan de veranderde economische omstandigheden. Dit blijkt uit onder meer uit het dalende aantal bedrijven dat maatregelen treft. Ook ervaart de ondernemer steeds minder belemmeringen. Opvallend is dat 45% van de ondernemers in Zuidwest-Nederland geen belemmeringen ervaart. Bij de vorige meting was dit nog 41%. Landelijk ervaart 39% geen belemmeringen.

Ondernemersvertrouwen NL

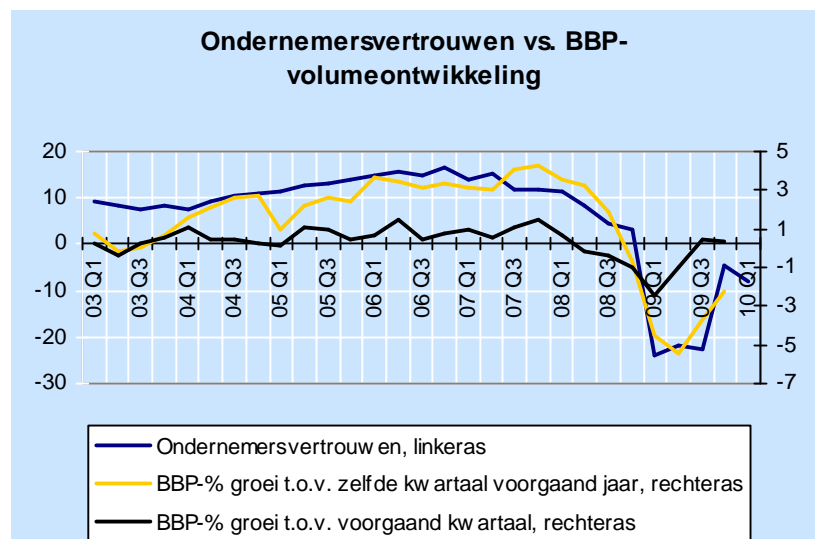
Landelijk daalt het vertrouwen licht van -4 naar -8 procent. In het midden van NL stijgt het vertrouwen, tegen de landelijke trend in, verder. Vooral de omzet en de export laten in deze regio's voorzichtig herstel zien. In de regio Amsterdam en in de regio's in het noorden en oosten van NL blijft het vertrouwen achter bij het landelijke beeld. In deze regio's hebben de ondernemers vooral minder vertrouwen in de investeringen en de werkgelegenheid.

Ondernemersvertrouwen West-Brabant en Zeeland

Het vertrouwen van de West-Brabantse en Zeeuwse ondernemers blijft fragiel. De duidelijke verbetering eind vorig jaar zet niet sterk door. De verwachtingen van ondernemers in West-Brabant en Zeeland samen (-9%) zijn iets minder gunstig dan gemiddeld in Nederland (-8%), wat volgens de KvK te maken kan hebben met iets mindere exportverwachtingen. Volgens de Kamer van Koophandel is geen sprake van een nieuwe economische dip, maar van een tijdelijke stagnatie van het broze herstel. De CPB-prognose voor 2010 onderstreept dit: een economische groei van 1,5%. Ondernemers krabbelen volgens de KvK weliswaar wat op, maar ze blijven nog op hun hoede. "Het is vooral belangrijk dat het vertrouwen van de consument weer gaat toenemen. Dan gaan ondernemers weer investeren en gaat het vliegwiel weer draaien."

* De index van het Ondernemersvertrouwen is de optelsom van negatieve en positieve verwachtingen ten aanzien van omzet, export, investeringen en werkgelegenheid.

Ontwikkeling ondernemersvertrouwen NL

Persbericht

Ondernemers bouw en transport verwachten minder orders Winkeliers en groothandelaren verwachten meer omzet

Een kwart van de winkeliers en meer dan een derde van de groothandelaren in Zuidwest-Nederland verwacht dat de omzet weer gaat aantrekken. Ondernemers in de bouw en de vervoerssector blijven over het algemeen wat somberder. Deze sectoren scoren in Zuidwest-Nederland nog wat slechter dan landelijk. Klein lichtpuntje voor de bouw is dat de orderpositie in “maanden werk” niet verder terugloopt. Ondanks de bouwmalaise zit er bij de bedrijven begin 2010 gemiddeld vijf maanden werk in portefeuille, tegenover vier maanden werk begin 2009.

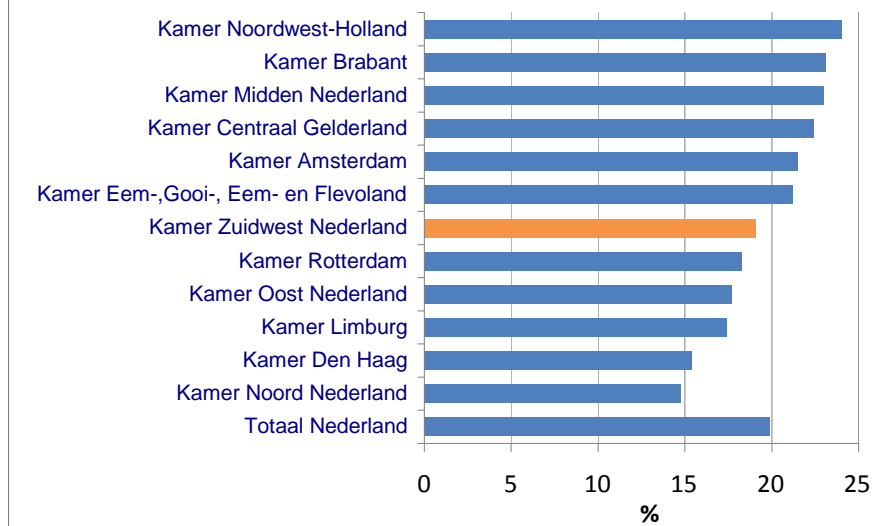

Bouw maakt zich zorgen

Bijna de helft van de bouwondernemers maakt zich zorgen over onvoldoende vraag en een achterblijvend aantal opdrachten. Daardoor zal het personeelsbestand verder afnemen en zullen ook de zzp'ers in de bouw onder druk blijven staan. De investeringen zullen op een laag pitje blijven en marginaal verbeteren.

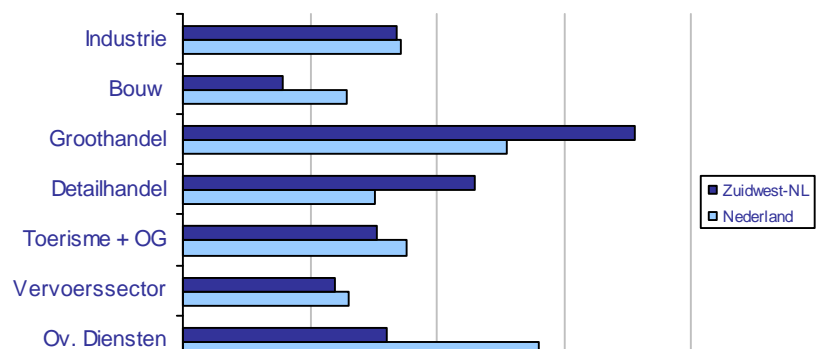
Bouwondernemers zijn nog somber over het eerste kwartaal en zien niet direct een economische verbetering in hun sector. Ze verwachten op korte termijn nog geen winst.

Aandeel bedrijven dat meer omzet verwacht in het eerste kwartaal van 2010, per KvK-regio.

De bouw en transport blijven achter bij het landelijke beeld. Volgens de KvK zijn er relatief weinig grote bouwbedrijven in Zuidwest-Nederland, waardoor grotere projecten wellicht buiten de regio worden uitbesteed. De de vervoerssector in Zuidwest-Nederland is sterk gerelateerd en dus afhankelijk van de niet optimaal draaiende industrie. Bovendien kan de concurrentie binnen deze sector wellicht extra groot zijn.

Aandeel bedrijven dat meer omzet verwacht in het eerste kwartaal 2010, per KvK-regio

Persbericht

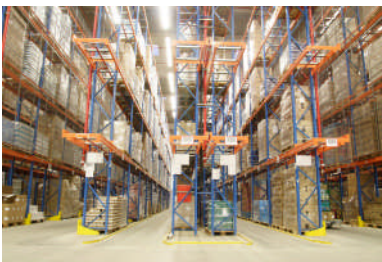
Groothandel minder somber dan collega's elders in Nederland

Industrie en transport blijven voorzichtig over export

De industrie en de logistiek, twee belangrijke motoren van de West-Brabantse en Zeeuwse economie, blijven voorzichtig over de export. Slechts 16% van de industriebedrijven verwacht een toename van de export, tegenover bijna een kwart een daling. Ook de transportsector ziet nog geen herstel. Vier van de tien ondernemers ziet het buitenlandse omzetresultaat verslechteren en slechts een op de tien verwacht een verbetering. Landelijk zijn deze groepen meer in evenwicht. Groothandelaren daarentegen zijn veel positiever dan hun collega's elders in Nederland.

Groothandelaren

Bijna 37% van de groothandels in Zuidwest-Nederland denkt een hogere export te realiseren, tegenover nog geen 5% een lagere.

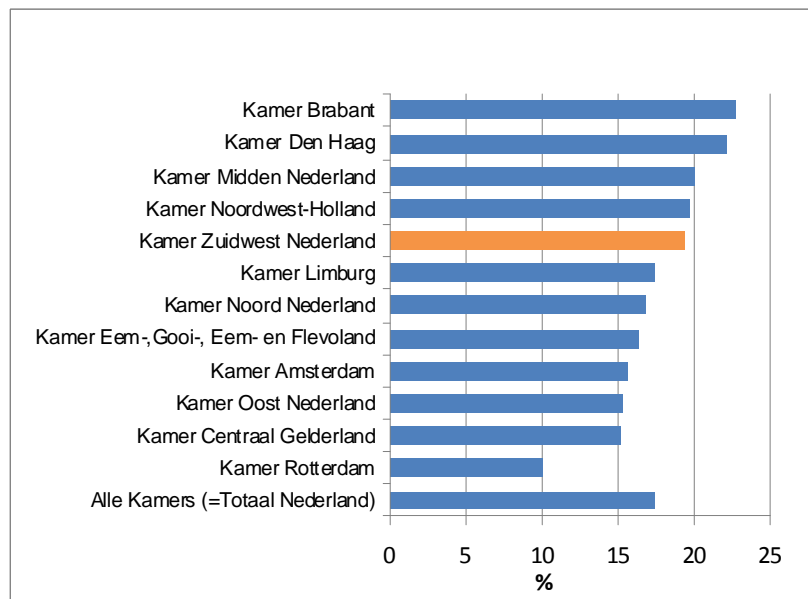

Industrie

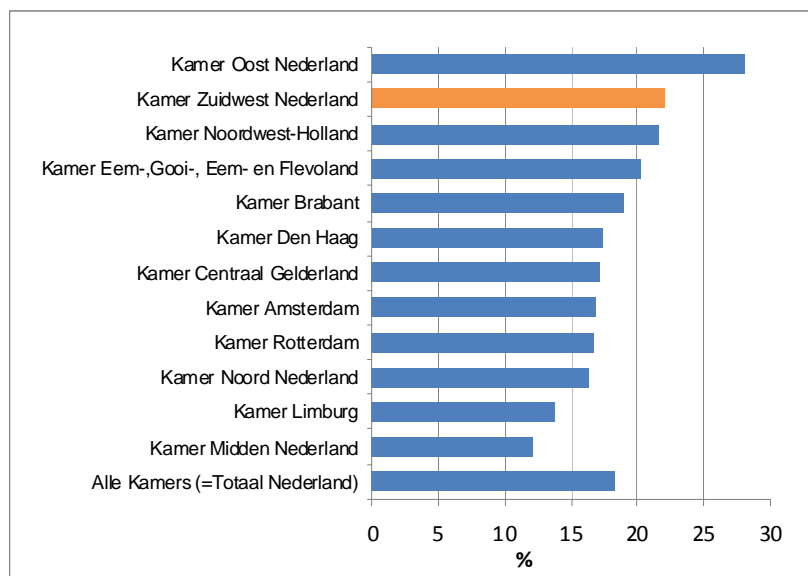
Binnen de industrie is met name de voedings- en genotmiddelenindustrie minder positief gestemd. De chemie is wel meer tevreden. Deze branche is sterk gericht op de buitenlandse markt, vrijwel alle bedrijven in de branche exporteren.

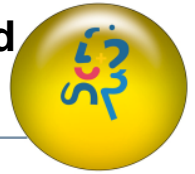
"Het gedaalde vertrouwen heeft ook internationale oorzaken."

Aandeel bedrijven dat een stijging van de export verwacht in het eerste kwartaal 2010, per KvK-regio

Aandeel bedrijven dat een daling van de export verwacht in het eerste kwartaal 2010, per KvK-regio.

Persbericht

Transport somberder gestemd dan collega's elders in Nederland

Minste investeringsbereidheid in bouw en transport

Van alle ondernemers in Zuidwest-Nederland verwacht 13% weer meer te gaan investeren dan in 2009. De bouw en transport zijn echter nog steeds somber. In deze sectoren verwacht juist bijna de helft van de ondernemers in de bouw en het transport minder te investeren. Opvallend is dat landelijk slechts een kwart van de transportondernemers aangeeft minder te investeren. Een op de vijf transportondernemers in Nederland verwacht zelfs meer te investeren. De enige sector die een positieve investeringsbalans laat zien is de groothandel.

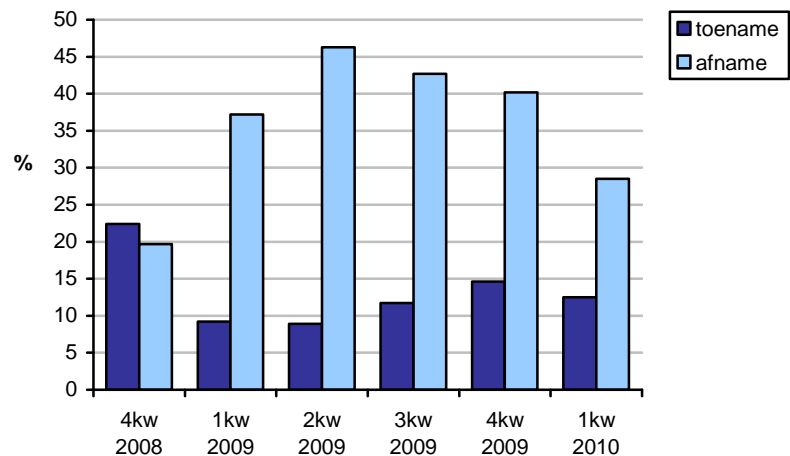
Nog altijd verwacht ook een derde van alle industriebedrijven in Zuidwest-Nederland minder te zullen investeren. De industrie is bij uitstek dé sector waar in de regel grote investeringen worden gedaan. Qua investeringsvolume heeft deze industrie de meeste impact. Diverse andere branches zoals bouw- en installatie en overige diensten (verhuur, ingenieursbureaus) zijn hiervan grotendeels afhankelijk voor hun omzet en werkgelegenheid. Deze cijfers laten zien dat van een duidelijk herstel van de economie nog geen sprake is. Het beeld in Nederland is vergelijkbaar.

Transport

Naast de industrie geeft ook de vervoerssector aan minder te investeren. Deze sector is in Zuidwest-Nederland sterk gerelateerd en dus afhankelijk van de industrie. Als logistiek hotspot van Nederland is de concurrentie binnen deze sector wellicht ook iets groter dan in de rest van Nederland.

Aandeel bedrijven in Zuidwest-Nederland met een toe- en afname van de investeringen

Persbericht

Groothandel en detailhandel hebben minder te maken met personeelskrimp

Ondernemers minder somber over afname aantal banen

Ondernemers in Zuidwest-Nederland zijn iets minder somber over de banenontwikkeling dan eind 2009. Echter, nog altijd bijna een op de vijf ondernemers verwacht te moeten snijden in personeel. Slechts 7% verwacht nieuwe mensen aan te trekken. Vooral in de bouwmaterialen-, de basismetaal- en de transportmiddelenindustrie verwacht een groot aantal bedrijven nog personeel te moeten afstoten. Daarentegen laat vooral de groothandel een sterke verbetering zien: minder dan 7% van de bedrijven verwacht nog krimp.

Groothandel en detailhandel

In de meeste sectoren is in het vierde kwartaal door 30 tot 40% van de bedrijven personeel afgestoten. Het ging met name om tijdelijk personeel. Positieve uitzonderingen zijn de groothandel en detailhandel, hier heeft een op de vijf bedrijven te maken gehad met personeelskrimp.

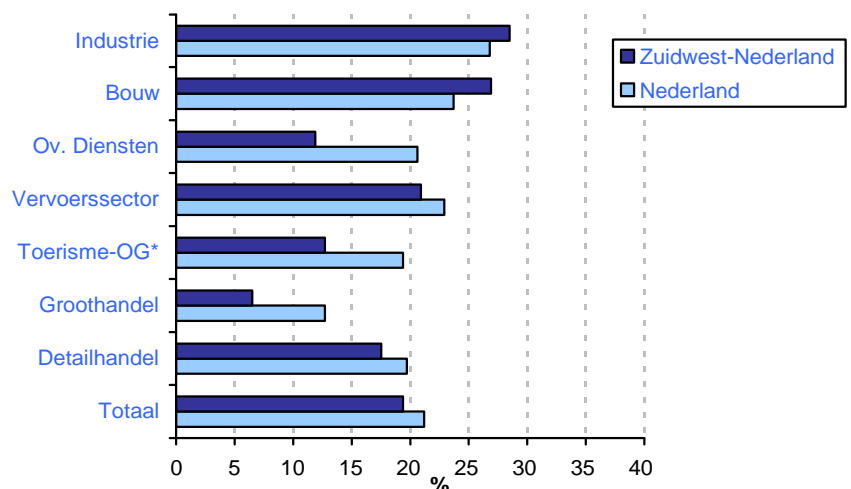
Toerisme

Opvallend is verder dat toeristische ondernemers minder afname van personeel verwachten dan hun collega's elders in Nederland. De ongunstige economie en onzekere perspectieven voor veel werknemers zorgen voor een positief effect op toerisme, met name in Zeeland)

De regio Zuidwest-Nederland kenmerkt zich daarnaast door een relatief zwaar gewicht van verblijfsaccommodaties. Juist campings zitten deze tijd weer in de lift. De omzet van campings groeide vorig jaar landelijk met bijna vier procent, blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dat is de grootste stijging sinds 2003. Zowel het aantal Nederlandse als buitenlandse gasten nam toe. Vier van de vijf gasten komen uit eigen land. Eerder [onderzoek](#) van ACSI onderschrijft dat campings een goed seizoen gedraaid hebben.

Van alle Brabantse verblijfsseenheden ligt maar liefst 37% in West-Brabant (bron: Monitor Toerisme West-Brabant, NHTV/SES).

Aandeel bedrijven dat een afname van personeel verwacht in het eerste kwartaal 2010, per sector.

Persbericht

West-Brabantse ondernemers met name somberder over export

Zeeuwse ondernemers over de hele linie positiever gestemd

Ondernemers in Zeeland zijn minder somber gestemd over de toekomst dan hun collega's in West-Brabant. Vooral op het gebied van de export is er een verschil. Zo verwacht een kwart van de Zeeuwse ondernemers een toename van de export, tegenover 17% in West-Brabant. Slechts 8% van de Zeeuwse ondernemers verwacht een daling van de export, tegenover maar liefst een kwart in West-Brabant. Bij een derde van de bedrijven in West-Brabant is de export in het vierde kwartaal dan ook gedaald, in Zeeland is dat bij een op de vijf. Ook op het gebied van de werkgelegenheid en de investeringen zijn Zeeuwse ondernemers positiever.

Aantal banen

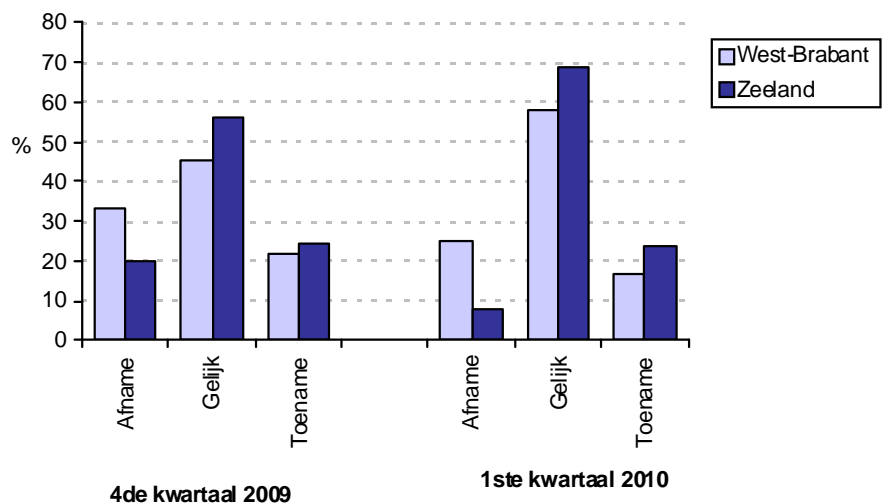
Zeeuwse ondernemers zijn licht positiever dan hun West-Brabantse collega's als het gaat om de verwachtingen ten aanzien van personeel. In het vierde kwartaal van 2009 hebben minder Zeeuwse ondernemers dan ook minder hoeven te snijden in personeel dan West-Brabantse ondernemers (20% ten opzichte van 30%). Ook melden Zeeuwse bedrijven dat ze meer personeel hebben aangenomen (9% tegenover 6%). In West-Brabant is de werkgelegenheidsontwikkeling dus ongunstiger dan in Zeeland.

Export

Ondernemers in Zeeland zijn positiever gestemd over de exportontwikkeling.

Exportontwikkeling in West-Brabant en Zeeland: resultaat vierde kwartaal 2009 en verwachting eerste kwartaal 2010

Winst

15% van de Zeeuwse bedrijven verwacht dat de winstgevendheid zal verbeteren, tegenover 11% van de West-Brabantse bedrijven. De detailhandel en de groothandel zijn het meest optimistisch. Meer Zeeuwse bedrijven verwachten echter ook dat de winstgevendheid verslechtert: 27% tegenover een kwart West-Brabantse bedrijven. De sectoren bouwnijverheid, toerisme, onroerend goed en overige diensten (o.a. verhuur, schoonmaak e.d.) zijn het somberst gestemd.

Investerings

Net als voor winstgevendheid laat ook qua investeringsbereidheid de regio Zeeland een wat gunstiger beeld zien dan West-Brabant: bijna een kwart van de Zeeuwse bedrijven verwacht in 2010 minder te investeren, 14% verwacht meer te investeren. Voor West-Brabant zijn deze waarden respectievelijk 30% en 10%.

Persbericht

Volgens de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland hebben de verschillen tussen de verwachtingen van Zeeuwse en West-Brabantse ondernemers met name te maken met de economische structuur van beide regio's. West-Brabant, de logistieke hotspot van Nederland, wordt sterk getroffen door de malaise in de transportsector. Ook de bouw in West-Brabant heeft het moeilijk. Zeeland heeft een omvangrijke consument gerelateerde economie. Deze tak doet het iets beter.

Aantal orders

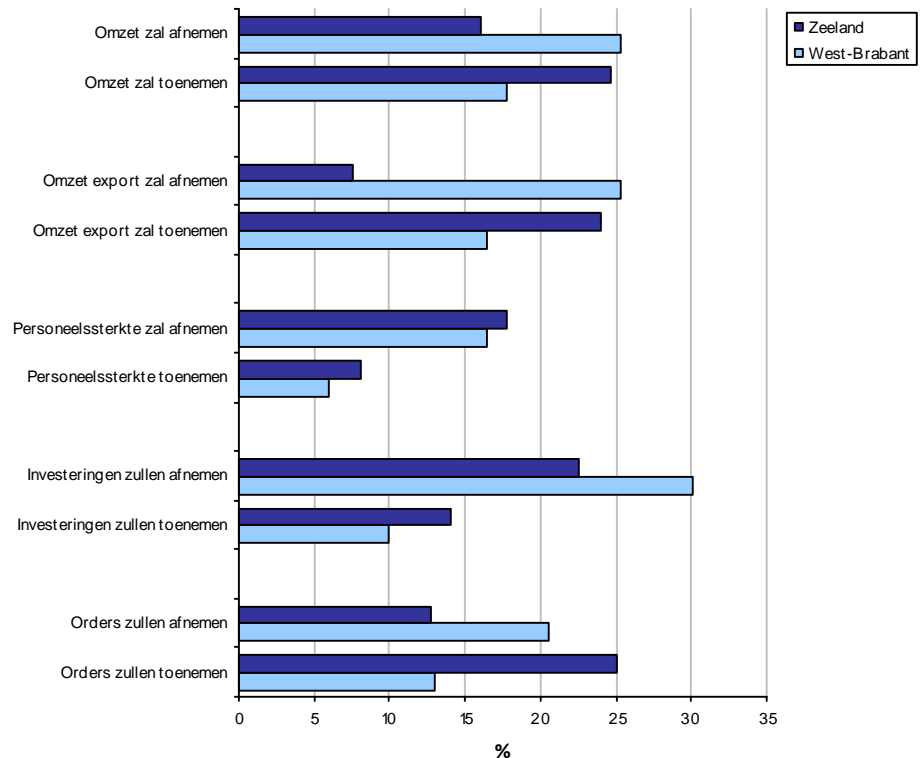
Een kwart van de Zeeuwse ondernemers verwacht een verbetering van de orderportefeuille, tegenover slechts 13% van de West-Brabantse ondernemers. In West-Brabant had dan ook bijna vier op de tien ondernemers eind 2009 te maken met een dalende orderontvangst.

Krediet

Zowel in Zeeland als in West-Brabant ondervindt één op de vijf bedrijven problemen bij het verwerven van krediet. Dit is conform het landelijke beeld. Vooral de transportsector (43%) en de detailhandel (36%) ervaren problemen.

Verwachtingen van West-Brabantse en Zeeuwse ondernemers over eerste kwartaal 2010.

Kenniscentrum

De Kamer van Koophandel vervult de rol van kenniscentrum: ze voorziet ondernemers en andere partijen van actuele gegevens over de economie en het bedrijfsleven van Zuidwest-Nederland. De KvK beschikt over actuele en betrouwbare gegevens uit diverse bronnen waaronder het Handelsregister. Ondernemers hebben deze informatie nodig voor businessplannen, vestigingsplaatsonderzoek, marktonderzoek of ter onderbouwing van andere (strategische) beslissingen. Gemeenten en ondernemersverenigingen kunnen dankzij de gegevens hun beleid en standpunten onderbouwen. Veel informatieproducten van de Kamer van Koophandel zijn via de website zuidwestnederlandincijfers.nl gratis toegankelijk.

Informatie voor de pers:

Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland
 Sandra Leenders, T (076) 564 69 34 of M (06) 41 76 80 95. E sandra.leenders@kvk.nl